

CE markering voor machines

Editie december 2018

Deze gids is bedoeld voor:

- machinebouwers (ook van machines voor eigen gebruik),
- ontwerpers, engineeringbureaus, samenbouwers,
- invoerders, verkopers of verdelers van machines,
- geïnteresseerde machinegebruikers.

Waarom deze gids?

De (verplichte) CE-markering op machines opent voor u de deuren van Europa. In ruil daarvoor legt de Europese reglementering u bepaalde verplichtingen op.

De CE-markering op machines duidt op de overeenstemming met alle toepasselijke Europese richtlijnen (of met hun omzetting in nationaal recht) die dergelijke markering eisen. Logischerwijze is het de Machinerichtlijn die voor machines de meest specifieke eisen bevat. Nochtans is de overeenstemming met de Machinerichtlijn niet noodzakelijk voldoende en zullen voor vele machines ook andere richtlijnen na te leven zijn. Vooral bij een eerste kennismaking met deze problematiek kan de situatie dus behoorlijk complex overkomen.

Onze bedoeling is om, in het kort, op een praktische en eenvoudige wijze de verschillende stappen voor te stellen die nodig zijn om een machine in Europa in de handel te brengen of in bedrijf te stellen.

In deze herwerkte uitgave is uiteraard ook onze verworven praktische ervaring verwerkt.

Voor wie geldt de Machinerichtlijn?

■ De fabrikant:

Vereenvoudigend kan men zeggen dat dit degene is die de verantwoordelijkheid opneemt voor de overeenstemming van de machine met de Machinerichtlijn en er zijn naam op aanbrengt. Dit kan bvb ook een ontwerpbureau zijn, of de "schijnbare" fabrikant die machines aankoopt om ze in eigen naam in de handel te brengen. Ook degene die nieuwe machines wijzigt om ze in de handel te brengen of in bedrijf te stellen, heeft in principe de verplichtingen als fabrikant. Zie blz. 5 en volgende.

■ De gemachtigde:

Degene die schriftelijk door de fabrikant is gemachtigd om namens hem alle of een deel van de in de Machinerichtlijn bedoelde verplichtingen en formaliteiten te vervullen. Voor deze richtlijn moet de gemachtigde in de EU (de "Gemeenschap") gevestigd zijn (in de praktijk in de Europese Economische Ruimte of EER = de EU plus Noorwegen, IJsland en Liechtenstein). Een bijzonder type van gemachtigde is degene die gemachtigd is het technisch dossier samen te stellen. Zie blz. 27.

■ De invoerder (machines van buiten de EER) en de verkoper of verdeler (binnen de EER):

Wanneer noch de fabrikant, noch zijn gemachtigde de verplichtingen van de Machinerichtlijn nakomen, dan rusten deze verplichtingen op elke persoon die de machine binnen de EER in de handel brengt (of in gebruik stelt). Zie blz. 28.

■ Degene die machines bouwt voor eigen gebruik:

De verplichtingen van de machinefabrikant gelden ook voor degene die machines bouwt voor eigen gebruik, zonder de bedoeling om deze in de handel te brengen. Zie onder meer blz. 28.

Opvatting van deze gids:

Gezien de relatieve complexiteit van de regels betreffende CE-markering voor machines, en het uitgebreide toepassingsgebied ervan, is het niet mogelijk om op enkele bladzijden en op een overzichtelijke wijze in detail alle mogelijke gevallen te bespreken die zich kunnen voordoen. Bij de opstelling van deze gids is dan ook gekozen voor een vrij uitgebreide bespreking van de toepassing van de Machinerichtlijn op een klassieke machine, aangevuld met een samenvatting van de raakvlakken van de Machinerichtlijn met een aantal andere richtlijnen zoals ze op het ogenblik van opstellen van deze tekst van toepassing waren. De lezer moet er zich echter van bewust zijn dat niet alle details of specifieke situaties m.b.t. de toepassing van de CE-markering hierbij aan bod komen en dat in geval van twijfel de tekst van de wet bepalend is.

Nota:

In deze gids wordt steeds verwezen naar de Europese richtlijnen hoewel deze, voor de "eindgebruiker" ervan, strikt genomen rechtsgeldig worden langs hun omzetting in de nationale wetgeving van de lidstaten van de EU. Voor België gebeurt de omzetting van de hier besproken richtlijnen in het algemeen langs uitvoeringsbesluiten van de wet van 9 februari 1994 "betreffende de veiligheid van producten en diensten". Gezien het hier gaat om "totaal geharmoniseerde" wetgeving beperkt het belang van de nationale omzetting zich praktisch tot het regelen van het toezicht en de beteugeling van de overtredingen. De Belgische omzetting van de herschikte Machinerichtlijn 2006/42/EG is terug te vinden in het Koninklijk Besluit van 12 augustus 2008 (Belgisch Staatsblad van 1 oktober 2008). De wijziging in verband met de machines voor de toepassing van pesticiden (2009/127/EG) is terug te vinden in het K.B. van 13 augustus 2011 (BS. 7/9/201).

U BENT FABRIKANT

Stappen voor de toepassing van de Machinerichtlijn op een machine

Vaststellen of de uitrusting een “machine” is en in het toepassingsgebied van de Machinerichtlijn.	7
Ontwerp en bouw van de machine in overeenstemming met de toepasselijke essentiële (technische) eisen van de richtlijnen en de stand van de techniek. In dit kader ook opstellen van een globale “gebruikershandleiding”.	8
Samenstellen en ter beschikking houden van de overheid en / of van de aangemelde instantie van een technisch dossier dat de overeenstemming van de machine met de Richtlijn aantoont. Bij seriefabricage: vastleggen van de maatregelen voor de overeenstemming van alle machines van de serie met het model behandeld in het technisch dossier.	10
Voor machines beschreven in Bijlage IV: Eventuele toepassing van de bijzondere rocedures voor overeenstemmingsbeoordeling.	14
Aanbrengen op elk exemplaar van de machine van de CE-markering en andere gegevens.	18
Opstellen van een EG-verklaring van overeenstemming mee te leveren met elke machine.	18

“Machines” in het toepassingsgebied van de Machinerichtlijn

(artikelen 1 en 2)

In het toepassingsgebied van de Machinerichtlijn vallen de volgende types van uitrusting, verder in deze gids aangeduid met “machines”:

- **machines in de strikte zin**, gedefinieerd als “een samenstel, voorzien van of bestemd om te worden voorzien van een aandrijfsysteem – maar niet op basis van rechtstreeks gebruikte menselijke of dierlijke spierkracht -, van onderling verbonden onderdelen of componenten waarvan er **ten minste één kan bewegen**, en die samengevoegd worden **voor een bepaalde toepassing**”. Dit laatste betekent dat de machine op zich praktisch bruikbaar moet zijn, een praktische functie moet hebben.
- Onder de groep machines in de strikte zin vallen ook:
 - **samenstellen van machines of van machines** en niet voltooid machines die, teneinde tot hetzelfde resultaat te komen, zodanig zijn opgesteld en worden bestuurd dat zij als één geheel functioneren.
 - machines waaraan slechts de componenten voor de montage op de plaats van gebruik of voor de aansluiting op kracht- of aandrijfbronnen ontbreken.
 - machines gereed voor montage die alleen kunnen functioneren na montage op een vervoermiddel of montage in een gebouw of bouwwerk (bvb een autolaadkraan of een rolbrug).
 - machines uitsluitend aangedreven door rechtstreekse menselijke spierkracht maar bestemd voor het heffen van lasten.
- **verwisselbare uitrustingsstukken**, die bedoeld zijn om door de gebruiker aan een machine of trekker te worden gekoppeld en daarbij aan die machine of trekker een andere of bijkomende functie geven.
- **veiligheidscomponenten** die afzonderlijk (dus niet verwerkt in een machine) in de handel worden gebracht en door hun fabrikant

bedoeld zijn voor het vervullen van een veiligheidsfunctie bij machines. Het gaat hier om componenten die niet nodig zijn voor de gewone werking van de machine of die door gewone componenten kunnen worden vervangen om de machine te doen werken. Bijlage V van de Richtlijn bevat een niet limitatieve lijst van veiligheidscomponenten.

- **hijs- of hefgereedschappen**: niet vast met de hijs- of hefmachine verbonden onderdeel of uitrustingsstuk voor het hijsen of heffen van een last, dat tussen de machine en de last, of op de last zelf, wordt aangebracht dan wel bestemd is om een integrerend deel van de last uit te maken, en dat afzonderlijk in de handel wordt gebracht. Stroppen en hun onderdelen worden eveneens als hijs- of hefgereedschappen beschouwd.
- **kettingen, kabels en banden**: kettingen, kabels en banden die zijn ontworpen en geproduceerd voor hijs- en hefdoeleinden als onderdeel van hijs- of hefmachines of van hijs- of hefgereedschap.
- **verwijderbare mechanische overbrengingssystemen**: verwijderbaar onderdeel dat is bestemd voor krachtoverbrenging van een aandrijfmachine of trekker naar de eerste vaste aslager van de aangedreven machine. Wanneer de inrichting mét de afscherming in de handel wordt gebracht, moet het als één product worden beschouwd.

Bijkomend moet rekening gehouden worden met volgende elementen:

- artikel 1.2 van de Machinerichtlijn omvat een **lijst van uitzonderingen** op het toepassingsgebied (“machines” die uitgesloten zijn van het toepassingsgebied).
- krachtens artikel 3 hebben **bijzondere richtlijnen** die bepaalde gevaren meer specifiek behandelen, **voorrang op de**

Machinerichtlijn. Zie verder "Raakvlakken met andere richtlijnen".

- Het toepassingsgebied van de Machinerichtlijn omvat ook "niet voltooide

machines" die niet zelfstandig een bepaalde toepassing kunnen realiseren (in het verleden machines voor inbouw of samenbouw genoemd). Zie verder de bijzondere regels voor deze machines.

De essentiële gezondheids- en veiligheidseisen (Bijlage I)

De essentiële gezondheids- en veiligheidseisen van de Machinerichtlijn

De machines waarop de Machinerichtlijn van toepassing is, moeten beantwoorden aan de "essentiële veiligheids- en gezondheidseisen betreffende het ontwerp en de bouw van machines", die het voorwerp uitmaken van bijlage I van de richtlijn.

Deze bijlage is ingedeeld in zes hoofdstukken, voorafgegaan door enkele belangrijke "Algemene beginselen". Het eerste hoofdstuk formuleert op een algemene wijze de diverse eisen en is van toepassing op alle machines. De andere behandelen op een meer specifieke wijze de aanvullende gezondheids- en veiligheidseisen voor bepaalde bijzondere types van machines of voor bepaalde gevaren. Deze aanvullende eisen gelden voor de betrokken machines of gevaren, bovenop de eisen van het eerste hoofdstuk. Zo zal bvb een mobiele hoogwerker behalve aan hoofdstuk 1 moeten voldoen aan de hoofdstukken 3, 4 en 6.

De indeling van bijlage I is als volgt:

- Algemene beginselen.
1. Essentiële veiligheids- en gezondheidseisen
 2. Aanvullende eisen voor machines voor voedingsnijverheid, machines bestemd voor cosmetische of farmaceutische industrie, met de hand vastgehouden en/of handge-

leide machines, draagbare bevestigingswerktuigen en andere slagwerktuigen, alsook machines voor de bewerking van hout en materiaal met vergelijkbare fysieke kenmerken en machines voor de toepassing van pesticiden.

3. Aanvullende eisen tegen de gevaren te wijten aan de mobiliteit van machines.
4. Aanvullende eisen tegen de gevaren te wijten aan hijs- of hefverrichtingen.
5. Aanvullende eisen voor bepaalde machines bestemd voor gebruik bij ondergrondse werkzaamheden.
6. Aanvullende eisen tegenover de gevaren verbonden aan het heffen van personen.

De fabrikant zal langs zijn risicobeoordeling moeten vaststellen welke essentiële eisen op zijn machine van toepassing zijn, en of hieraan op correcte wijze voldaan is met verdedigbare oplossingen. Deze beoordeling wordt sterk vereenvoudigd in de mate dat de machine in overeenstemming met de geharmoniseerde norm(en) is ontworpen en gebouwd.

De essentiële eisen van de Machinerichtlijn en de geharmoniseerde normen

Typisch voor de richtlijnen van de "Nieuwe Aanpak" voor het vrij verkeer van producten worden de eisen voor ontwerp en bouw van de producten geformuleerd als "fundamentele" of, zoals in de herschikte Machinerichtlijn 2006/42/

EG, “essentiële” eisen. De bedoeling hierbij is dat de wettelijke eisen beperkt blijven tot algemeen geformuleerde doelstellingen die de te bereiken resultaten aangeven, zonder de technische oplossingen hiertoe op te leggen (dit neemt overigens niet weg dat sommige eisen vrij concreet en specifiek zijn).

De details van interpretatie en toepassing van de fundamentele eisen worden overgelaten aan de betrokkenen, met nochtans een wettelijk geregelde voorkeur voor het gebruik hierbij van de **bepalingen van de geharmoniseerde Europese normen** in de vorm van een wettelijk vermoeden van overeenstemming met de overeenkomstige essentiële eisen. Terwijl sommige essentiële eisen zich beperken tot een paar regels tekst, wordt hun toepassing ondersteund door een of meer normen met een aanzienlijk volume. Zoals voor andere richtlijnen wordt de lijst van de geharmoniseerde normen die een vermoeden van overeenstemming met de essentiële eisen van de Machinerichtlijn geven periodiek gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Hoewel niet verplicht, spelen de geharmoniseerde Europese normen dus een belangrijke rol bij de toepassing van de richtlijnen van de Nieuwe Aanpak: behalve dat hun gebruik een vermoeden van overeenstemming verleent en dus onder meer de opmaak van het technisch dossier vereenvoudigt (zie verder), geven zij immers een beschrijving van de “stand van de techniek”. Dit betekent ook dat indien de fabrikant andere oplossingen toepast dan deze bepaald in de relevante norm(en), er van hem toch verwacht wordt dat hij kan aantonen dat met deze oplossing een veiligheidsniveau bereikt wordt vergelijkbaar met dat bij toepassing van de norm.

De geharmoniseerde normen voor de toepassing van de Machinerichtlijn zijn ingedeeld in drie niveaus:

A. “**basisnormen**” die gelden voor alle machines (basisconcepten, terminologie en ontwerpprincipes).

B. “**generieke**” of “**algemene normen**” die bijzondere veiligheidsaspecten (B1) of veiligheidsvoorzieningen (B2) behandelen die voor een hele reeks van machines relevant zijn.

C. “**machinenormen**” voor de veiligheid van specifieke machines of machinegroepen.

De Europese normen worden aangeduid door de letters EN, of EN ISO voor normen opgesteld in samenwerking met ISO, gevolgd door een nummer en het uitgiftejaar (bv. EN ISO 13857:2008). Deze normen worden ook opgenomen in de catalogus van de nationale norminstellingen (al dan niet vertaald) en hun Europese referenties worden daarbij voorafgegaan door de nationale kenletters (voor België NBN), zonder dat de inhoud hierbij gewijzigd wordt.

De A- en B-normen worden ook wel “horizontale” normen genoemd, de C-normen “verticale”. Het meest efficiënte uitgangspunt bij de studie van de conformiteit van een machine is, voor zover beschikbaar, de gepaste norm van het C-type.

Logischerwijze zou de fabrikant er moeten voor zorgen dat de personen belast met het ontwerp en de bouw van machines toegang hebben tot de actuele versie van de relevante geharmoniseerde normen en duidelijk inzicht hebben in de rol en het belang van deze normen.

Voor de aspecten die niet gedekt zijn door geharmoniseerde normen, zullen waar mogelijk andere referenties moeten gezocht worden, zoals Europese ontwerpnormen (prEN), nationale en internationale normen, gespecialiseerde literatuur. Logischerwijze zal men hierbij de voorkeur geven aan referenties die het best de stand van de techniek weergeven zoals deze thans ervaren wordt in Europa. Gebruik hiervan betekent uiteraard geen automatisch vermoeden van overeenstemming. Voor bijzondere problemen waarvoor men geen voldoende bevoegdheid in huis heeft, is het aangewezen om een beroep te doen op externe specialisten in het betrokken domein.

Het technisch dossier: het aantonen van de overeenstemming

(Bijlage VII)

Basisideeën rond het technisch dossier voor machines

Alvorens een machine in de handel te brengen en/of in bedrijf te stellen moet de fabrikant ervoor zorgen dat een technisch dossier beschikbaar is. Dit technisch dossier moet voldoen aan de bepalingen van bijlage VII, afdeling A van de Machinerichtlijn (artikel 5.1). Het moet aantonen dat ontwerp en bouw van het machinemodel in overeenstemming zijn met de eisen van de Machinerichtlijn. In de mate dat dit nodig is voor de beoordeling van de overeenstemming moet het ook inzicht verschaffen in het ontwerp, de fabricage en de werking van de machine.

Het technisch dossier moet ten minste tot tien jaar na de bouwdatum van de machine of, bij serieproductie, van de laatst geproduceerde eenheid daarvan, ter beschikking blijven van de bevoegde autoriteiten van de lidstaten. Het niet overleggen van het dossier na een naar behoren met redenen omkleed verzoek van de bevoegde nationale autoriteiten kan voldoende reden zijn voor twijfel over de overeenstemming van de machine met de essentiële eisen van de richtlijn.

Behalve als basis voor de beoordeling van de overeenstemming door de autoriteiten is het technisch dossier zoals verder besproken ook voor te leggen aan de aangemelde instantie bij machines van Bijlage IV, in geval van EG-typeonderzoek volgens bijlage IX, en in geval van toepassing van de procedure met volledige kwaliteitsborging volgens bijlage X.

Het “constructiedossier” m.b.t. de overeenstemming van het model

De elementen die moeten aanwezig zijn in het constructiedossier m.b.t. het model worden opgesomd in punt A.1. A van bijlage VII. Behalve een aantal andere elementen zoals gegevens over de machine, een kopie van de gebruiksaanwijzing en van de EG-verklaring van overeenstemming, is een essentieel element van het constructiedossier ongetwijfeld de documentatie over de risicobeoordeling, waaruit de gevolgde procedure blijkt, met inbegrip van de volgende gegevens:

- Een lijst van de essentiële gezondheids- en veiligheidseisen die op de betrokken machine van toepassing zijn, en
- De beschrijving van de beschermende maatregelen die zijn toegepast om vastgestelde gevaren weg te nemen of onderkende risico's te verminderen en, in voorkomend geval, informatie over de restrisico's in verband met de machine.

Voor de risicoanalyse moet de fabrikant de volgende stappen doorlopen:

- Bepalen van de grenzen van de machines,
- Nagaan welke gevaren en gevaarlijke situaties er kunnen worden veroorzaakt,
- Inschatten van de risico's,
- Beoordeling van de risico's om te bepalen of risicoreductie vereist is,
- De gevaren weg te nemen of de risico's te verminderen.

Belangrijk voor een goed constructiedossier is dat het op systematische en geloofwaardige wijze, en met voldoende diepgang, de overeenstemming van het machinemodel met de essentiële eisen van de richtlijn aantoont. Voor een geloofwaardig aantonen van de overeenstemming met de toepasselijke eisen kan onder meer gebruik gemaakt worden van

proeven waarvan de uitslagen worden opgenomen in het constructiedossier. Bij toepassing van een type C norm zullen de vereiste proeven normaal in de norm aangegeven worden.

In geval voor ontwerp en bouw van de machine gebruik gemaakt is van een geharmoniseerde type C norm wordt het samenstellen van hoger genoemd essentieel element een stuk vereenvoudigd: In dat geval volstaat het immers om, na vaststelling dat de machine in het toepassingsgebied van de norm valt, een beschrijving te geven van de wijze waarop de bepalingen van de norm zijn toegepast. In sommige gevallen dekt de norm niet de volledige toepassing van de Machinerichtlijn op de machine. Dit kan dan worden vastgesteld enerzijds in de omschrijving van het toepassingsgebied in de norm en anderzijds in de informatieve bijlage die de band tussen de bepalingen van de norm en de richtlijn aangeeft, gewoonlijk aangeduid met de twee letters, beginnende met "Z". In zulke gevallen is voor de niet gedekte essentiële eisen natuurlijk een aanvullende actie nodig. Ook afwijkingen van de norm moeten meer uitgebreid "verdedigd" worden.

Ingeval de fabrikant geen gebruik wenst te maken van de relevante geharmoniseerde norm (of indien er geen gepaste norm bestaat) kan de systematiek van de "verdediging" bvb gebaseerd zijn op de lijst van de essentiële eisen. In dat geval zal de "verdediging" van de overeenstemming normaal een grotere inspanning vragen en zal in voorkomend geval de norm toch als referentie gebruikt moeten worden voor de stand van de techniek (zie hoger). De beste aanpak bestaat er dus in om, indien er een type C norm bestaat, deze zoveel mogelijk te volgen of in elk geval als referentie te gebruiken.

Bijkomende verplichtingen in geval van seriefabricage

Principieel behandelt het constructiedossier voor een machine de overeenstemming van het model, dus in feite van één (type-) exemplaar, terwijl de fabrikant (of zijn gemachtigde,...) uiteraard de overeenstemming van elk afgeleverd exemplaar moet garanderen. In geval van serieproductie moet het technisch dossier dan ook, naast het constructiedossier voor de overeenstemming van het model, een beschrijving bevatten van de interne maatregelen die worden toegepast om ervoor te zorgen dat alle exemplaren van de machine in overeenstemming blijven met de bepalingen van de richtlijn. In andere woorden gaat het dus om de maatregelen die moeten zorgen dat de geproduceerde machines identiek blijven aan het model waarvoor het dossier opgesteld is.

Hoewel niet verplicht, steunt een ideale aanpak van deze verplichting op een gecertificeerd kwaliteitssysteem (EN ISO 9000). Bij afwezigheid van zulk systeem zal de fabrikant eigen maatregelen moeten uitwerken die een vergelijkbaar resultaat verzekeren.

Aansluitend hierbij stelt zich in de praktijk ook het probleem van de evolutie van het machinemodel (wijziging van toeleveranciers, kleinere wijzigingen van het concept,...). Enerzijds moet de bewaringstermijn gerespecteerd worden voor het constructiedossier voor het oorspronkelijke model, anderzijds moet principieel elke wijziging gedekt worden door een aanvulling van het dossier of, voor fundamentele wijzigingen, door een nieuwe versie ervan.

Enkele bijkomende regels voor het technisch dossier

- Het dossier moet niet systematisch overgemaakt worden aan een of andere instantie: het moet alleen voorgelegd kunnen worden bij gemotiveerde vraag van de overheid en, voor machines van bijlage IV, in sommige gevallen aan de aangemelde instantie. De Machinerichtlijn voorziet ook niet dat het technisch dossier met de machine moet meegeleverd worden.
- Het dossier moet principieel niet permanent als zodanig in materiële vorm aanwezig zijn (bepaalde tekeningen kunnen bv. in een tekeningenarchief zitten, op informaticadrager of op papier). Het moet zich ook niet op het grondgebied van de EER bevinden. Het moet wel binnen een redelijke termijn kunnen worden bijeengebracht en ter beschikking gesteld door de persoon die daartoe in de EG-verklaring van overeenstemming is gemachtigd.
- Het dossier moet opgesteld zijn in één of meer van de officiële talen van de EER. Het kan dus bv. in het Deens zijn, maar niet in het Japans. Een afwijking hierop zijn de “oorspronkelijke gebruiksaanwijzingen” waarvan een kopie in het dossier moet zitten.
- Het dossier moet niet noodzakelijk alle gedetailleerde fabricagegegevens over de gebruikte onderdelen bevatten, behalve indien kennis daarvan onontbeerlijk is voor de controle van de overeenstemming met de essentiële eisen.

Bijkomende verplichtingen voor machines van bijlage IV (Artikel 12.3 en 12.4)

De machines van bijlage IV

Voor de overeenstemmingsbeoordeling van de meeste machines, namelijk deze die niet genoemd zijn in bijlage IV van de Machinerichtlijn is de voorgeschreven procedure deze van de interne controle van de productie van machines, de zogenaamde "autocertificatie", zonder verplichte tussenkomst van instanties buiten de onderneming.

Bijkomende regels gelden daarentegen voor de overeenstemmingsbeoordeling van de machines die genoemd worden in bijlage IV "Categorieën machines waarvoor een van de in artikel 12, leden 3 en 4, bedoelde procedures moet worden gevolgd".

1. Cirkelzagen (eenbladig en meerbladig), voor de bewerking van hout en materialen met gelijkaardige fysieke eigenschappen of voor de bewerking van vlees en materiaal met gelijkaardige fysieke eigenschappen:
 - 1.1. zaagmachines waarvan het zaagblad (de zaagbladen) zich tijdens het zagen in een vaste stand bevindt (bevinden), voorzien van een vast tafelblad of vaste werkstukdrager en met manuele toevoer van het werkstuk of met verwijderbare meenemer;
 - 1.2. zaagmachines waarvan het zaagblad (de zaagbladen) zich tijdens het zagen in een vaste stand bevindt (bevinden), voorzien van een tafelzaagbok of een heen en weer gaande slede die met de hand wordt verplaatst;
 - 1.3. zaagmachines waarvan het zaagblad (de zaagbladen) zich tijdens het zagen in een vaste stand bevindt (bevinden) en die bij de constructie zijn uitgerust met een geïntegreerde voedingsinrichting voor de te zagen werkstukken, waarbij het materiaal met de hand wordt toegevoerd en/of afgevoerd;
 - 1.4. zaagmachines waarvan het zaagblad (de zaagbladen) tijdens het zagen beweegbaar is (zijn), uitgerust met een mechanisch beweegbaar blad, waarbij het materiaal met de hand wordt toegevoerd en/of afgevoerd.
2. Vlakschaafmachines met handmatige toevoer voor houtbewerking.
3. Eenzijdige schaaftmachines met geïntegreerde voeding, met handmatige toevoer en/of afvoer voor houtbewerking.
4. Lintzagen van het volgende type, met handmatige toevoer en/of afvoer voor de bewerking van hout en materialen met gelijkaardige fysieke eigenschappen of voor de bewerking van vlees en materialen met gelijkaardige fysieke eigenschappen:
 - 4.1. zaagmachines waarvan het zaagblad (de zaagbladen) zich tijdens het zagen in een vaste stand bevindt (bevinden), voorzien van een vast(e) of heen en weer gaand(e) tafelblad of werkstukdrager;
 - 4.2. zaagmachines waarvan het zaagblad op een heen en weer gaande slede is gemonteerd.
5. Gecombineerde machines van de in de punten 1 tot en met 4 en 7 bedoelde typen voor de bewerking van hout en materialen met gelijkaardige fysieke eigenschappen.
6. Pennenbanken met verschillende spullen met handmatige toevoer voor houtbewerking.

7. Freesmachines met verticale as, met handmatige toevoer, voor de bewerking van hout en materialen met gelijkaardige fysieke eigenschappen.
8. Draagbare kettingzaagmachines voor houtbewerking.
9. Persen, met inbegrip van buigmachines, voor koude metaalbewerking, waarbij het materiaal met de hand wordt toegevoerd en/of afgevoerd en de beweegbare werktuigen een slaglengte kunnen hebben van meer dan 6 mm en een snelheid van meer dan 30 mm/s.
10. Machines voor het spuitgieten en persen van kunststoffen met handmatige toevoer of afvoer van het materiaal.
11. Machines voor het spuitgieten en persen van rubber met handmatige toevoer of afvoer van het materiaal.
12. Machines voor ondergrondse werkzaamheden van de volgende typen:
 - 12.1. locomotieven en remwagens;
 - 12.2. hydraulische wandelondersteuning.
13. Met de hand geladen vuilniswagens met perssysteem.
14. Verwijderbare mechanische overbrengingssystemen, inclusief hun afschermingen.
15. Afschermingen voor verwijderbare mechanische overbrengingssystemen.
16. Hefbruggen voor voertuigen.
17. Hijs- en hefwerktuigen voor het heffen van personen of van personen en goederen waarbij een gevaar voor een vrije val van meer dan 3 m bestaat.
18. Draagbare bevestigingswerktuigen met explosieve lading en andere slagwerktuigen.
19. Detectoren voor de aanwezigheid van personen.
20. Aangedreven beweegbare afschermingen met vergrendeling voor de machines, bedoeld in de punten 9, 10 en 11.
21. Logische eenheden voor veiligheidsfuncties.
22. Kantelbeveiligingsinrichtingen (ROPS).
23. Constructies ter bescherming tegen vallende voorwerpen (FOPS).

De overeenstemmings- beoordelingsprocedures voor machines van bijlage IV

- Voor **machines die niet of slechts gedeeltelijk gebouwd zijn volgens de geharmoniseerde normen**, of indien de geharmoniseerde normen niet alle relevante essentiële eisen van de Machinerichtlijn dekken, heeft de fabrikant de keuze uit twee mogelijkheden:
 - Het **EG-typeonderzoek** volgens bijlage IX, plus de interne controle van de productie volgens punt 3 van bijlage VIII (overeenstemming van de individuele machine), of
 - De procedure voor **volledige kwaliteitsborging** volgens bijlage X.
- Zijn de machines **volledig gebouwd volgens geharmoniseerde normen** die de volledige toepassing van de relevante essentiële eisen op de machine dekken, dan heeft de fabrikant, naast de hierboven beschreven procedures, ook de **mogelijkheid** om te kiezen voor dezelfde procedure als voor machines niet genoemd in bijlage IV, namelijk de **interne controle** van ontwerp en productie volgens bijlage VIII (dus zonder tussenkomst van een aangemelde instantie).

Het EG-typeonderzoek voor machines van bijlage IV

Dit is de procedure volgens bijlage IX, waarbij een aangemelde instantie vaststelt en verklaart dat een representatief model van de in bijlage IV bedoelde machine (het "type") aan de bepalingen van de Machinerichtlijn voldoet.

De fabrikant moet dit onderzoek aanvragen bij één enkele aangemelde instantie van zijn keuze. Hij moet hierbij een exemplaar van het type ter beschikking stellen voor het onderzoek, evenals zijn technisch dossier.

Bij positief resultaat van het onderzoek levert de aangemelde instantie een "verklaring van EG-typeonderzoek" af aan de aanvrager. Op basis van deze verklaring moet de fabrikant dan voor elke machine zijn eigen verklaring van overeenstemming opstellen (de verklaring van EG-typeonderzoek beperkt zich immers tot het type).

De verklaring van EG-typeonderzoek moet door beide partijen worden bewaard gedurende 15 jaar. Elke 5 jaar moet de aangemelde instantie de geldigheid van de verklaring evalueren en eventueel de geldigheidsduur verlengen.

De fabrikant moet er voor zorgen dat de machine aan de stand van de techniek voldoet. Hij moet anderzijds de aangemelde instantie informeren over alle aan het type aangebrachte wijzigingen zodat de instantie kan oordelen of de verklaring geldig blijft. Omgekeerd moet de aangemelde instantie de fabrikant informeren over alle belangrijke wijzigingen die gevolgen kunnen hebben voor de geldigheid van de verklaring.

De procedure voor volledige kwaliteitsborging

Dit is de procedure voor beoordeling van de overeenstemming van de in bijlage IV bedoelde machines door middel van een systeem voor volledige kwaliteitsborging, volgens bijlage X. Het kwaliteitssysteem moet slaan op het ontwerp, de fabricage, de eindcontrole en het testen van de machine. De aangemelde instantie moet hierbij het kwaliteitssysteem evalueren en goedkeuren, en toezien op de toepassing ervan.

De fabrikant moet de evaluatie van zijn kwaliteitssysteem aanvragen bij één enkele aangemelde instantie van zijn keuze. Hij moet hierbij de documentatie van zijn kwaliteitssysteem ter beschikking stellen,

evenals het technisch dossier voor één model van elk van de in bijlage IV genoemde categorieën machines die hij wil gaan fabriceren. Overeenstemming van het kwaliteitssysteem met de relevante geharmoniseerde norm geven ook hier een vermoeden van overeenstemming.

De aangemelde instantie verricht periodieke controles om erop toe te zien dat de fabrikant het kwaliteitssysteem handhaaft en toepast. Deze periodieke controles moeten zodanig worden gepland dat na elke periode van drie jaar alle onderdelen van het systeem zijn gecontroleerd. De aangemelde instantie kan bovendien onaangekondigde bezoeken brengen aan de fabrikant.

De aangemelde instantie

Aangemelde instanties worden door de lidstaten aangeduid voor de verplichte tussenkomsten bij machines van bijlage IV: onder 2006/42/EG het EG-typeonderzoek en/of de evaluatie van de kwaliteitssystemen en het toezicht op de toepassing van deze systemen. Ze kunnen worden aangeduid voor één of meer van de machines genoemd in bijlage IV. De criteria voor de aanduiding van de instanties zijn vastgelegd in bijlage XI. De lidstaten "melden" aan de EU-Commissie en de andere lidstaten welke instanties zij hebben aangeduid en voor welke specifieke tussenkomsten. De instanties krijgen van de Commissie een identificatienummer toegekend.

Hoewel de aanduiding van de aangemelde instanties en het toezicht op hun werking nationaal is, is er, verschillend van de externe diensten voor technische controle, geen territoriale beperking aan de bevoegdheid van de instanties, en kan de fabrikant voor de verplichte tussenkomsten beroep doen op om het even welke voor het technisch gebied aangemelde instantie. De afgeleverde

verklaringen of verslagen zijn geldig in alle landen van de EER.

Vinçotte is aangemelde instantie voor de meeste machines van bijlage IV.

De CE-markering en de “kenplaat” op de machine

(Artikel 16 en bijlage III)

Elk van de hier bedoelde machines moet, als uiterlijk teken van de overeenstemming met alle toepasselijke richtlijnen, de

CE-markering dragen volgens het afgebeeld model. Deze CE-markering wordt niet afgeleverd door een of andere officiële instantie, ze moet door de fabrikant of zijn gevolmachtigde “zichtbaar, leesbaar en onuitwisbaar” worden aangebracht in de onmiddellijke nabijheid van de naam van de fabrikant of zijn gemachtigde en met gebruikmaking van dezelfde techniek. Hiermee wordt een duidelijke link gelegd tussen de fabrikant en de CE-markering.

Wanneer voor machines van bijlage IV de volledige kwaliteitsborging is toegepast, dan moet de CE-markering worden gevolgd door het identificatienummer van de betrokken aangemelde instantie.

Behalve de CE-markering moeten op elke machine ook ten minste de volgende gegevens zijn aangebracht:

- De firmanaam en het volledige adres van de fabrikant en, in voorkomend geval, diens gemachtigde;
- De aanduiding van de machine (d.w.z. de gebruikelijke naam voor de categorie machines waartoe het specifieke model machine behoort);
- De serie- of typeaanduiding;
- Het serienummer, voor zover toegekend;
- Het bouwjaar, dat wil zeggen het jaar waarin het fabricageproces is afgerond.

Deze gegevens moeten eventueel worden aangevuld wanneer de machine bedoeld is om gebruikt te worden in een potentieel explosieve omgeving, of met andere informatie die nodig is voor een veilig gebruik. Wanneer een onderdeel van de machine tijdens het gebruik ervan met behulp van hijs- of hefwerktuigen moet worden verplaatst, moet de massa van dit onderdeel eveneens worden aangegeven. Sommige type C-normen bevatten ook bepalingen betreffende deze aanvullende gegevens.

De verklaring van overeenstemming

(Bijlage II.1. A en II.2)

Elke machine moet bij het in de handel brengen en/of in bedrijf stellen vergezeld gaan van een EG-verklaring van overeenstemming, opgesteld door de fabrikant of zijn gemachtigde.

De “oorspronkelijke verklaring” moet in één of meer officiële taal / talen van de EER worden opgesteld. Wanneer een “oorspronkelijke verklaring” in de officiële taal of talen van het land van bestemming ontbreekt, moet een “vertaling van de oorspronkelijke verklaring” in die talen of talen worden verstrekt door de fabrikant of diens gemachtigde, dan wel door

degene die de machine in het bewuste taalgebied introduceert. Het is goed om weten dat dezelfde taalvereisten gelden voor de handleiding die bij de machine moeten worden geleverd.

Deze verklaring betreft uiteraard de machine in de toestand waarin ze wordt in de handel gebracht. De fabrikant of diens gemachtigde moet de “oorspronkelijke verklaring” bewaren tot ten minste 10 jaar na de laatste fabricagedatum van de machine.

Details over de inhoud van de EG-verklaring van overeenstemming worden gegeven in bijlage II.1. A van de Machinerichtlijn.

De EG-verklaring van overeenstemming moet behalve de overeenstemming met de bepalingen van de Machinerichtlijn ook de overeenstemming verklaren met de andere toepasselijke richtlijnen.

In geval van tussenkomst van een aangemelde instantie voor een machine van bijlage IV moet de verklaring ook gegevens bevatten over de aangemelde instantie en, bij EG-typeonderzoek, het nummer van de verklaring van EG-typeonderzoek.

Nieuw in de herschikte Machinerichtlijn 2006/42/EG is dat de verklaring naam en adres (in de EER) moet bevatten van degene die gemachtigd is het technisch dossier samen te stellen.

Verder moeten plaats en datum van de opstelling van de verklaring worden vermeld.

De persoon die de opdracht aanvaardt om de verklaring te ondertekenen zou, indien hijzelf niet verantwoordelijk is voor opvatting en bouw van de machine, tenminste moeten nagaan of er een redelijke waarschijnlijkheid is, bevestigd door een correct dossier, dat de machine beantwoordt aan de essentiële eisen van de richtlijnen.

Verplichtingen voor niet voltooid machines

(Artikel 13)

Tot en met de richtlijn 98/37/EG (zoals gewijzigd door 98/79/EG) sprak men in dit verband van machines voor inbouw of samenbouw, die niet zelfstandig konden werken. De wettelijke verplichtingen van de fabrikant van dergelijke machines beperkten zich tot het afleveren met een verklaring waarvan het essentiële element een verbod was tot in gebruik stellen voordat het geheel waarin de machine ingebouwd was of de samenbouw in overeenstemming was gebracht met de bepalingen van de richtlijn.

De basisdefinitie van dergelijke machines die niet zelfstandig kunnen werken is niet wezenlijk veranderd, maar de herschikte richtlijn 2006/42/EG spreekt van "niet voltooid machines". Tevens zijn de verplichtingen voor het in de handel brengen van niet voltooid machines uitgebreid. Zij omvatten in grote lijnen het volgende:

- Het opstellen van een technisch dossier volgens bijlage VII. B. Dit dossier is enigszins vergelijkbaar met dat voor machines, maar specifiek is dat het aantonen van de overeenstemming zich beperkt tot deze essentiële eisen die door de fabrikant in zijn verklaring worden aangegeven als vervuld.
- Het leveren van de niet voltooid machine met een "inbouwverklaring" volgens bijlage II.1. B. Behalve het vroegere bestaande "verbod tot ingebruikname" dat blijft, is onder meer specifiek aan deze verklaring dat de fabrikant moet vermelden welke essentiële eisen van de Machinerichtlijn toegepast en vervuld zijn en verder dat hij er zich toe verbindt om desgevraagd relevante informatie over de niet voltooid machine te geven aan de bevoegde autoriteiten.

- Het afleveren met de niet voltooide machine van een “montagehandleiding” met het oog op een correcte assemblage. Deze handleiding moet worden opgesteld in een officiële taal van de EER die aanvaardbaar is voor de koper.

De inbouwverklaring en de montagehandleiding moeten opgenomen worden in het technisch dossier van de samengebouwde machine.

Hoewel de verplichtingen van de fabrikant van de niet voltooide machine dus in belangrijke mate uitgebreid zijn, blijft het voor de koper (die een verklaring van overeenstemming zal moeten ondertekenen voor het

samengebouwde geheel) belangrijk om langs contractuele weg te bekomen:

- Dat de fabrikant zoveel mogelijk overeenstemming verklaart met alle essentiële eisen waarvan de vervulling niet afhangt van de inbouw, en
- Dat de fabrikant een gebruikershandleiding aflevert die zoveel mogelijk alle aspecten van de inzet van de niet voltooide machine behandelt.

Het is duidelijk dat de conformiteit met alle essentiële eisen die niet opgenomen zijn in de inbouwverklaring moet gegarandeerd worden door de koper van de niet-voltooide machine. Het aankopen van een niet-voltooide machine is dus nooit een eindpunt.

Samenbouw van machines en bouw van complexe installaties

In vele gevallen worden machines samengebouwd, of complexe installaties op maat gerealiseerd bij de gebruiker, uitgaande van aangekochte machines of niet voltooide machines. De verantwoordelijkheid voor het project kan dan bvb berusten bij de opdrachtgever, de leverancier van (een gedeelte van) de basismachines, een engineeringbureau,...

Om te worden aanzien als een samenstel zijn volgende criteria van toepassing:

- De samenstelling vervult een gemeenschappelijke functie, bijvoorbeeld de fabricage van een bepaald product;
- De samengestelde machines zijn functioneel zo verbonden dat hierdoor mogelijke risico's ontstaan, zodat een risicobeoordeling nodig is voor het hele samenstel;
- De samenstelling heeft een gemeenschappelijk besturingssysteem.

In het algemeen moet het gerealiseerde geheel voor de toepassing van de Machine-

richtlijn behandeld worden zoals een “normale” machine, waarbij er “iemand” zal moeten optreden als fabrikant, met verantwoordelijkheid voor de overeenstemming, voor het samenstellen van het technisch dossier, het opstellen en ondertekenen van de globale verklaring van overeenstemming, het aanbrengen van de CE-markering...

In dergelijke situaties is het raadzaam dat de opdrachtgever voldoende aandacht heeft voor onder meer:

- Het vaststellen bij het begin van het project wie zal optreden als “fabrikant” in de zin van de Richtlijn.
- In de mate dat de overeenstemming van de aangekochte machines of niet voltooide machines gegarandeerd is, kan het werk van de “eindfabrikant” vergemakkelijkt worden. Vooral bij aankoop van niet voltooide machines moet hieraan aandacht besteed worden (zie hoger).

Verband tussen de Machinerichtlijn en andere richtlijnen

Hierna worden een aantal EU-richtlijnen vermeld die van belang kunnen zijn voor machines ⁽²⁾⁽³⁾. Telkens wordt ook kort de principiële band tussen deze richtlijnen en de Machinerichtlijn aangegeven.

Richtlijn 2006/95/EG inzake elektrisch materiaal bestemd voor gebruik binnen bepaalde spanningsgrenzen (Laagspanningsrichtlijn)

Krachtens artikel 1.2.k) van de Machinerichtlijn moet deze richtlijn worden toegepast in plaats van de Machinerichtlijn voor bepaalde elektrische machines, zoals de huishoudelijke apparaten die voor privégebruik zijn bestemd. Elektrische laagspanningsuitrusting van andere machines moet op basis van de essentiële eis 1.5.1 van bijlage I van de Machinerichtlijn voldoen aan de technische eisen van de Laagspanningsrichtlijn, maar niet aan de verplichtingen inzake overeenstemmingsbeoordeling ervan (dus mag de Laagspanningsrichtlijn niet vermeld worden in de EG-verklaring van overeenstemming).

Richtlijn 88/378/EEG inzake veiligheid van speelgoed

Op basis van artikel 3 van de Machinerichtlijn is deze laatste niet van toepassing op machines die in het toepassingsgebied vallen van de Speelgoedrichtlijn.

Richtlijn 89/686/EEG inzake persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)

Op basis van artikel 3 van de Machinerichtlijn is deze laatste niet van toepassing op machines die in het toepassingsgebied vallen van de PBM-Richtlijn.

Richtlijn 93/42/EEG betreffende medische hulpmiddelen (gewijzigd door 2007/47/EG)

Op basis van artikel 3 van de Machinerichtlijn is deze laatste niet van toepassing op machines die in het toepassingsgebied vallen van de Richtlijn Medische Hulpmiddelen. Hierbij dient genoteerd te worden dat artikel 3 van de gewijzigde Richtlijn Medische Hulpmiddelen bepaalt dat alle relevante essentiële eisen van de Machinerichtlijn die niet voorkomen in de Richtlijn Medische Hulpmiddelen van toepassing zijn.

Richtlijn 95/16/EG betreffende liften

Op basis van artikel 3 van de Machinerichtlijn is deze laatste niet van toepassing op liften en veiligheidscomponenten die in het toepassingsgebied vallen van de Liftenrichtlijn. Hierbij dient genoteerd te worden dat sectie 1.1 van bijlage I van de Liftenrichtlijn bepaalt dat alle relevante essentiële eisen van de Machinerichtlijn die niet voorkomen in de Liftenrichtlijn van toepassing zijn.

De Machinerichtlijn geldt ook voor liften die uitgesloten zijn van het toepassingsgebied van de Liftenrichtlijn voor zover zij ook niet uitgesloten zijn van dat van de Machinerichtlijn.

Richtlijn 2000/9/EG betreffende kabelbaaninstallaties voor personenvervoer

Op basis van artikel 3 van de Machinerichtlijn is deze laatste niet van toepassing op kabelbaaninstallaties voor personenvervoer die in het toepassingsgebied vallen van de Kabelbaanrichtlijn. De Machinerichtlijn is daarentegen van toepassing op sommige kabelbanen uitgesloten van het toepassingsgebied van de Kabelbaanrichtlijn (bvb kabelbanen voor uitsluitend goederen en kabelbanen voor landbouw, mijnbouw of industrieel gebruik). Weer andere installaties

² In dit overzicht worden in principe alleen de referentie van de basisrichtlijnen aangegeven, niet de eventuele Richtlijnen tot wijziging van deze basisrichtlijnen.

³ Overzicht gebaseerd op het ontwerp van commentaren op de Machinerichtlijn 2006/42/EG

uitgesloten van het toepassingsgebied van de Kabelbaanrichtlijn zijn ook uitgesloten van dat van de Machinerichtlijn (bvb als vervoermiddelen voor het vervoer over het water en over spoornetten).

Richtlijn 94/9/EG betreffende apparaten en beveiligingssystemen bedoeld voor gebruik op plaatsen waar ontploffingsgevaar kan heersen (ATEX "100" Richtlijn)

De ATEX "100" Richtlijn geldt, voor het explosiegevaar, voor machines bestemd om gebruikt te worden in een omgeving met potentieel explosiegevaar, inclusief de elektrische uitrusting van deze machines. De machinefabrikant zal in dit geval een EG-verklaring van overeenstemming moeten opmaken voor de Machinerichtlijn en de ATEX "100" Richtlijn. De verwijzing naar "de specifieke communautaire richtlijnen" in essentiële eis 1.5.7 van bijlage I van de Machinerichtlijn moet begrepen worden als een verwijzing naar de ATEX "100" Richtlijn.

De ATEX "100" Richtlijn is niet van toepassing op zones in een machine waar een potentieel explosieve omgeving kan bestaan (en ook niet bij explosiegevaar dat bestaat onder andere dan atmosferische voorwaarden). De gevaren zullen in dit geval wel gedekt zijn door de essentiële eis 1.5.7 van de Machinerichtlijn.

Een machinefabrikant kan in zijn machine reeds in de handel gebrachte ATEX-apparaten, -beveiligingssystemen of -componenten inbouwen tegen het explosiegevaar binnen in de machine. In dat geval moet de EG-verklaring voor de machine niet verwijzen naar de ATEX Richtlijn, maar zullen de verklaringen van overeenstemming van de apparaten, systemen of componenten opgenomen worden in het technisch dossier van de machinefabrikant.

Richtlijn 84/500/EEG, Verordening (EC) Nr. 1935/2004, Richtlijn 2002/72/EG betreffende materialen en artikelen die in contact komen met voedingswaren

De eis 2.1.1(a) van bijlage I herinnert eraan dat materialen die bedoeld zijn om in aanraking te komen met levensmiddelen moeten voldoen aan "de desbetreffende richtlijnen".

Deze verwijzing moet verstaan worden als verwijzing naar de Richtlijn 84/500/EEG, de Verordening (EC) nr. 1935/2004 en de Richtlijn 2002/72/EG.

Richtlijn 87/404/EEG betreffende drukvaten van eenvoudige vorm

De Richtlijn Drukvaten van Eenvoudige Vorm geldt, voor de gevaren inzake druk, voor in serie gebouwde drukvaten in haar toepassingsgebied, die ingebouwd zijn in of verbonden met machines. Indien drukvaten van eenvoudige vorm die reeds in de handel gebracht werden, ingebouwd worden in een machine, dan moet het technisch dossier van de machinefabrikant de documenten bevatten die de overeenstemming bevestigen van de drukvaten met de Richtlijn Drukvaten van Eenvoudige Vorm.

De eis 3.1.2 van bijlage I van de Machinerichtlijn dekt het risico voor breuk tijdens het gebruik van onderdelen wanneer dit risico niet gedekt is door de specifieke Richtlijn.

Richtlijn 90/396/EEG betreffende gastoestellen

Deze Richtlijn geldt voor gastoestellen die worden gebruikt voor koken, verwarmen, warmwaterproductie, koeling, verlichting of wassen, met inbegrip van ventilatorbranders, en voor apparatuur voor zulke toestellen.

De Richtlijn geldt ook, voor de erdoor gedekte gevaren, voor toestellen in haar

toepassingsgebied die ingebouwd worden in machines. Indien reeds in de handel gebrachte gastoestellen ingebouwd worden in machines, dan moeten de documenten met betrekking tot de overeenstemming met deze Richtlijn gevoegd worden in het technisch dossier van de machinefabrikant.

Toestellen die specifiek voor gebruik in industriële processen bestemd zijn en in industriële bedrijven worden gebruikt, vallen buiten het toepassingsgebied van de Richtlijn en zijn dus onderworpen aan de Machinerichtlijn indien zij in het toepassingsgebied ervan vallen of in machines ingebouwd worden.

De Machinerichtlijn geldt ook voor gastoestellen met bewegende delen die in het toepassingsgebied van de Richtlijn Gastoestellen vallen, voor de gevaren die niet gedekt zijn door deze laatste Richtlijn.

Richtlijn 97/23/EG betreffende drukapparatuur

De Richtlijn Drukapparatuur geldt, voor de gevaren als gevolg van druk, voor de drukapparatuur in haar toepassingsgebied, die deel uit maakt van, of verbonden is met machines. Indien reeds in de handel gebrachte drukapparatuur ingebouwd wordt in machines, dan moeten de documenten met betrekking tot de overeenstemming met deze Richtlijn gevoegd worden in het technisch dossier van de machinefabrikant.

De eis 3.1.2 van bijlage I van de Machinerichtlijn dekt het risico voor breuk tijdens het gebruik van onderdelen wanneer dit risico niet gedekt is door de specifieke Richtlijn.

Drukapparatuur die ten hoogste valt onder categorie I, die ingebouwd wordt in machines in het toepassingsgebied van de Machinerichtlijn, is uitgesloten uit het toepassingsgebied van de Richtlijn

Drukapparatuur. In dit geval geldt de Machinerichtlijn dus ten volle voor zulke apparatuur.

Richtlijn 89/106/EG betreffende voor de bouw bestemde producten

De Richtlijn Bouwproducten geldt, naast de Machinerichtlijn, voor machines bedoeld om blijvend deel uit te maken van gebouwen of kunstwerken (zoals aangedreven poorten, deuren, ramen, rolluiken en schermen, systemen voor ventilatie en luchtbehandeling).

Deze Richtlijn is echter slechts toepasbaar voor producten waarvoor een geharmoniseerde technische specificatie beschikbaar is.

Richtlijn 97/68/EG (gewijzigd) inzake de uitstoot van verontreinigende gassen en deeltjes door inwendige verbrandingsmotoren die worden gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machine.

Deze Richtlijn geldt met betrekking tot de uitstoot van verontreinigende gassen en deeltjes door inwendige verbrandingsmotoren die worden gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machines in haar toepassingsgebied.

Motoren gemonteerd in niet voor de weg bestemde mobiele machines moeten de markering dragen bedoeld in artikel 6 en beschreven in sectie 3 van bijlage I van de Richtlijn, maar deze Richtlijn moet niet vermeld worden in de verklaring van overeenstemming met de Machinerichtlijn. Het technisch dossier van de machinefabrikant zal evenwel de documenten bevatten met betrekking tot de overeenstemming van de in de machine gemonteerde motor met de Richtlijn.

Richtlijn 1999/5/EG betreffende radioapparatuur en telecommunicatie-eindapparatuur

Deze Richtlijn geldt voor de radioapparatuur in haar toepassingsgebied die ingebouwd is in machines (zoals radiobesturing).

Indien reeds in de handel gebrachte radio- en telecommunicatieapparatuur ingebouwd wordt in machines dan moet het technisch dossier van de machinefabrikant de documenten bevatten met betrekking tot de overeenstemming van deze apparatuur met de Richtlijn.

Er dient genoteerd dat de veiligheid van afstandsbedieningsystemen onderworpen is aan de Machinerichtlijn.

Richtlijn 2001/14/EG betreffende de geluidsemisatie in het milieu door materieel voor gebruik buitenshuis

Deze Richtlijn geldt, inzake geluidsemisatie, voor de machines bedoeld voor gebruik buitenshuis, die in haar toepassingsgebied vallen.

De laatste paragraaf van de eis 1.7.4.2.(u) van bijlage I van de Machinerichtlijn bepaalt dat de eisen van de Richtlijn 2001/14/EG inzake meting van geluidsdruk of geluidsvermogen van toepassing zijn op de machines in haar toepassingsgebied en dat in dat geval de overeenkomstige bepalingen van de eis niet langer gelden.

Richtlijn 2002/95/EG betreffende beperking van het gebruik van bepaalde gevaarlijke stoffen in elektrische en elektronische apparatuur (ROHS)

De ROHS-Richtlijn geldt voor elektrische en elektronische apparatuur van de categorieën 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 en 10 van bijlage I A bij Richtlijn 2002/96/EG (WEEE of AEEA).

Sommige producten van deze categorieën kunnen ook in het toepassingsgebied vallen van de Machinerichtlijn, zoals bvb, categorieën 1 – grote huishoudelijke apparaten niet bedoeld voor huishoudelijk gebruik, 6 – elektrisch en elektronisch gereedschap, 7 – aangedreven apparatuur voor sport en ontspanning, en 10 – automaten.

De beperkingen van de ROHS-Richtlijn inzake gebruik van gevaarlijke stoffen gelden voor zulke producten.

Richtlijn 2004/108/EG inzake elektromagnetische compatibiliteit

De EMC-Richtlijn geldt, naast de Machinerichtlijn, voor machines die elektrische of elektronische uitrusting bevatten en die in staat zijn elektromagnetische storingen te veroorzaken, of waarvan de prestaties vatbaar zijn om door dergelijke storingen te worden beïnvloed. De Richtlijn dekt aspecten van EMC met betrekking tot de werking van de machine.

De Machinerichtlijn behandelt de immuniteit van machines inzake elektromagnetische storingen van belang voor de veiligheid, overgebracht door straling of langs geleiders.

Richtlijn 2005/32/EG inzake ecologisch ontwerp voor energieverbruikende producten

De Richtlijn Energieverbruikende Producten levert een kader voor eisen inzake ecologisch ontwerp van industriële producten.

De toepassingsmaatregelen genomen in dit kader kunnen van toepassing zijn op machines of op uitrusting bedoeld voor inbouw in machines.

Nota: De Richtlijn 85/374/EEG (gewijzigd door 1999/34/EG) betreffende de aansprakelijkheid van de fabrikant voor producten met gebreken heeft geen

rechtstreekse band met bvb de Machinerichtlijn. In tegenstelling tot de Machinerichtlijn waarvan de omzetting bij het strafrecht thuishoort, behoort deze Richtlijn tot het burgerlijk recht. Zij regelt de vergoeding van het slachtoffer bij ongevallen

als gevolg van gebreken van het product ("objectieve aansprakelijkheid" van de fabrikant). Uiteraard zal de correcte toepassing van de Machinerichtlijn wel de kans op een ongeval verminderen en daardoor de waarschijnlijkheid van een schadeclaim.

U BENT GEMACHTIGDE VAN DE FABRIKANT

Het optreden als gemachtigde van de machinefabrikant veronderstelt volgende elementen:

- een uitdrukkelijke afspraak met de fabrikant over de verplichtingen van de fabrikant die zullen worden vervuld door de gemachtigde,
- het gevestigd zijn van de gemachtigde in de EER,
- het vervullen van de overeengekomen verplichtingen in het kader van de toepassing van de Machinerichtlijn door de gemachtigde.

De rol van gemachtigde betekent de aanvaarding van een belangrijke verantwoordelijkheid. Daarom raden wij de geïnteresseerden aan om enkele elementaire voorzorgen te nemen alvorens zich als gemachtigde te binden. Deze voorzorgen bestaan vooral in het nauwkeurig schriftelijk vastleggen van de wederzijdse rechten en verplichtingen van de twee partijen.

Afhankelijk van de aard en de omvang van de delegatie door de fabrikant, zullen bij de afspraak onder meer de volgende aspecten moeten bekeken worden:

- de uitvoering van eventuele technische aanpassingen aan de machine, indien deze nodig zijn voor overeenstemming,
- het leveren van de nodige technische documenten voor het samenstellen van het technisch constructiedossier,
- het informeren van de gemachtigde over elke verandering die de fabrikant aan de machine aanbrengt,
- in de veronderstelling dat de gemachtigde als invoerder of verdeler optreedt, de verdeling van de gemaakte kosten indien de fabrikant bijkomende verdelers of invoerders aanstelt.

Voor de verplichtingen op technisch vlak verwijzen we naar de vorige hoofdstukken.

U BENT INVOERDER OF VERKOPER

De CE-markering heeft het voordeel dat thans de wettelijke eisen betreffende opvatting en bouw van de machines identiek zijn in alle landen van de EER. Als invoerder of verkoper zal U nochtans best op een aantal elementen letten.

In eerste instantie is het voor U belangrijk om geen overeenkomsten af te sluiten voor de levering van machines, zonder de zekerheid te hebben dat deze machines de CE-markering zullen hebben en een EG-verklaring van overeenstemming, zo niet loopt U het risico zelf te moeten opdraaien voor (een deel van) de problemen. Principieel kunt U dan natuurlijk overwegen om als gemachtigde op te treden, zoals hiervoor besproken.

Indien de fabrikant garandeert dat zijn machines aan de toepasselijke Europese richtlijnen beantwoorden, dan zal men toch nog best een redelijke voorzichtigheid aan de dag leggen in verband met voornamelijk de volgende aspecten:

- de aanwezigheid van correcte CE-markering en een kenplaat op elke machine (met o.m. naam en adres van de fabrikant).
- de aflevering van elke machine met een correcte verklaring van overeenstemming.
- de aanwezigheid van de gebruikershandleiding die alle grote elementen omvat voorzien door de toepasselijke richtlijn(en), in de originele taal met zo nodig vertaling in de taal / talen van het land van bestemming.
- de afwezigheid van opvallende risico's of aanduidingen van niet-overeenstemming (die kunnen vastgesteld worden zonder de raadpleging van het technisch constructiedossier).
- ingeval de machine voorkomt in bijlage IV van de machinerichtlijn, eventueel een gepaste tussenkomst door een voor het betrokken domein bevoegde aangemelde instantie.

U BOUWT EEN MACHINE VOOR EIGEN GEBRUIK

In principe gelden de verplichtingen betreffende CE-markering integraal voor iedereen die een machine bouwt voor eigen gebruik of die machines en/of machinedelen samenbouwt voor eigen gebruik.

Naast de verplichtingen als machinefabrikant moet U uiteraard ook voldoen aan de regels die zich richten tot de machinegebruiker / werkgever (zie onze Praktische Gids "Arbeidsmiddelen / machines").

U WENST HULP BIJ DE TOEPASSING VAN DE MACHINERICHTLIJN?

Externe hulp kan verplicht zijn voor machines van bijlage IV. Daarnaast kan externe inbreng de oplossing zijn bij het ontbreken van voldoende mankracht, wanneer u zelf nog bezig is de nodige deskundigheid te ontwikkelen, om commerciële redenen...

U kunt bij Vinçotte terecht voor deskundige en efficiënte hulp bij zowat alle aspecten van de toepassing van de Machinerichtlijn en de CE-markering op machines. Onze langdurige ervaring en onze aanpak, onder meer periodiek beoordeeld in het kader van onze accreditatie als aangemelde instantie voor de Machinerichtlijn en diverse andere richtlijnen, staan mede borg voor de kwaliteit van deze hulp.

Typische voorbeelden van bijstand zijn:

- Tussenkomsst als aangemelde instantie voor de meeste machines van bijlage IV (EG-typeonderzoek, systeem van volledige kwaliteitsborging).
- Vrijwillige certificatie van de overeenstemming in de gevallen waarin de tussenkomsst van een aangemelde instantie niet opgelegd is.
- Verkennende studie van de toepassing van de CE-markering op een project: toepasselijke richtlijnen en situering van de uitrusting binnen deze richtlijnen, de diverse verplichtingen, de relevante normen...
- Hulp bij het ontwerp betreffende toepassing van de essentiële eisen en de relevante normen.
- Hulp bij het opstellen van de gebruikersinformatie.
- Hulp bij de procedure voor overeenstemmingbeoordeling: technisch dossier, EG-verklaring van overeenstemming, markering, verklaring voor niet voltooide machine.
- Hulp bij het opstellen van de bestelling van niet voltooide machines en/of de beoordeling van de overeenstemmingwaarborgen ontvangen van de fabrikant.
- Informatie over wetgeving en normen, en de interpretatie ervan.
- Begeleiding van de coördinatie van projecten voor samenbouw of complexe installaties.

WAAR VERDERE INFORMATIE VINDEN?

Bepaalde richtlijnen of Publicatiebladen van de EU (bvb opzoeken van de geconsolideerde tekst in een van de EU-talen op basis van het nummer van de basisrichtlijn):

www.eur-lex.europa.eu

De laatst gepubliceerde Publicatiebladen van de EU:

www.eur-lex.europa.eu

De tekst van de richtlijnen van de Nieuwe Aanpak, de lijsten van de bijhorende geharmoniseerde normen, plus de link naar de specifieke sites voor bepaalde richtlijnen:

www.ec.europa.eu

Op de specifieke sites meestal ook de eventuele toepassingsgidsen voor de richtlijn, links naar de lijsten van aangemelde instanties, enz.

Belgische wetgeving: Belgisch Staatsblad of specifieke wetgeving inclusief Belgische omzetting van richtlijnen:

www.just.fgov.be

www.economie.fgov.be

(Welzijnswet, Codex, ARAB)

Bestelling van normen:

www.nbn.be

Inzage van normen kan ook op het Bureau voor Normalisatie NBN, Brabançonnelaan 29, 1000 Brussel.

Diensten aangeboden door Vinçotte:

www.vincotte.be

Voor alle vragen rond de wetgeving, verplichtingen en evaluaties ivm de CE-markering van machines staat Vinçotte tot uw dienst. Contacteer ons: dmlsalessouth@vincotte.be of <https://www.vincotte.be/nl/maakindustrie-logistiek/veiligheid-van-machines-1/ce-markering-van-machines>

Maatschappelijke zetel

Jan Olieslagerslaan 35
1800 Vilvoorde
Tel: +32 2 674 57 11

Offices

Jan Olieslagerslaan 35
1800 Vilvoorde
Tel: +32 2 674 57 11
brussels@vincotte.be

Rue Phocas Lejeune 11
5032 Gembloux
Tel: +32 81 432 611
gembloux@vincotte.be

Noordersingel 23
2140 Antwerpen
Tel: +32 3 221 86 11
antwerpen@vincotte.be

Bollebergen 2a bus 12
9052 Gent
Tel: +32 9 244 77 11
gent@vincotte.be

Technical Training Center

Leuvensesteenweg 248 A
Tel: +32 2 674 58 57
1800 Vilvoorde
academy@vincotte.be

vincotte.be